



PROCÉS DE PARTICIPACIÓ VEÏNAL I COMUNITÀRIA PER A LA TRANSFORMACIÓ DEL BARRI DE VALLCARCA

**Taller del 30 de novembre i 1 de desembre del 2013
- resultats i continuïtat-**

ÍNDEX

1. Introducció.

2. Presentació de les Jornades.

2.1 Programa.

2.2 Objectius.

2.3 Participants.

3. Resultats de les Jornades.

3.1. Fitxes individuals.

3.2. Treball en grup.

Temàtica 1 : Organització i gestió.

Temàtica 2 : Espais lliures i vials.

Temàtica 3 : Patrimoni.

Temàtica 4 : Equipaments.

Temàtica 5: Habitatge.

Resum sintètic per temàtica de resultats. Situació actual.

3.3 Posada en comú.

3.4 Treball de cartografia col·lectiva.

3.5 Debat obert sobre les propostes i estratègies a seguir.

4. Proposta de continuïtat.

1. Introducció

Aquest document exposa el treball realitzat durant el taller de participació ciutadana que va tenir lloc a l'Aula Ambiental del Bosc del Turull el 30 de novembre i l'1 de desembre del 2013 i va comptar amb el seguiment i recolzament de les diferents entitats i col·lectius especialment afectats per l'actual situació del barri.

Aquest document és la plasmació d'una primera etapa d'un procés més llarg, on la prioritat és recollir propostes per fer partícips a tots els veïns i les veïnes en la transformació del barri.

Aquesta jornada va recollir les prioritats en el marc d'allò que tenim i del que volem al barri. Hi van participar més de 40 persones, veïns, veïnes i membres representants de diferents entitats i col·lectius del barri. Entre tots els participants es van marcar prioritats en diversos àmbits amb la voluntat de començar a elaborar una proposta col·lectiva per al futur del barri de Vallcarca.

2. Presentació de les Jornades

Les jornades es van organitzar amb un treball previ en assemblea per tal de consensuar les temàtiques a treballar i definir les dinàmiques més adients per les jornades. Van comptar amb el suport extern de Jordi Balari i Pedro Lorenzo per la definició de la metodologia de treball (Unió internacional d'arquitectes), així com de Xavier Franch per la dinamització de la sessió del dissabte al matí.

2.1 Programa

DISSABTE 30 DE NOVEMBRE
9:30 Obertura de l'espai i preparació de l'espai i acollida de la gent 10:15-11:00h Presentació de la jornada i dinàmica de presentació dels participants 11:00-12:30h ANÀLISI TEMÀTIC DE VALLCARCA - Primer pas : reflexió individual - Segon pas : reflexió en grup de 4-5 persones 12:30-13:30h Posada en comú 12:30-13:00h Debat --- 14:00-16:00h Dinar popular amb Mujeres Palante. --- 16:00-16:15h Introducció de la tarda 17:00-18:45h ELABORACIÓ DE PLANOLS DE MANERA COL·LECTIVA Debat 18:45-19:00h Cloenda de la jornada i presentació de la jornada del diumenge
DIUMENGE 1 DE DESEMBRE
10-15h Debat obert sobre les propostes i estratègies a seguir.

2.2 Objectius

Les jornades es van fer amb l'objectiu de poder dur a terme una trobada entre les diferents entitats, així com també amb persones al marge d'aquestes. Es tractava d'un primer pas del procés de re-formulació del nostre entorn, on una de les màximes prioritats és la participació veïnal en els resultats de la transformació del barri. On volem treballar de manera conjunta i posant en comú els coneixements sobre aquest. D'aquesta manera es pretenia definir les necessitats i les intencions pel barri. Així com també elaborar una estratègia conjunta i accions concretes pel futur, obrint el procés a les entitats i als veïns i veïnes del barri.

Es considera que el treball sobre el barri no es pot limitar a una sola zona ni tampoc a una sola temàtica, per tant s'ha plantejat un treball integral tractant diferents temàtiques que permetin abastar la complexitat del barri i les diferents problemàtiques a afrontar...

Es van treballar seguint cinc temàtiques triades en una assemblea prèvia.

1. organització i gestió
2. espais lliures i vials
3. patrimoni
4. equipaments
5. habitatge

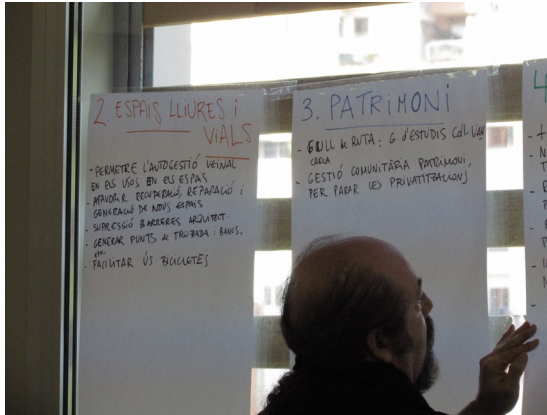
2.3 Participants

Entre els participants que van acudir al taller de participació hi havia veïns i veïnes a títol individual, representants d'associacions de veïns com ProVallcarca i membres d'entitats juvenils i culturals del barri (que majoritàriament formen part de l'Assemblea de Vallcarca) com l'Ateneu Popular de Vallcarca, l'Associació Ecos-Antic Forn de Vallcarca, l'Arxiu històric de Vallcarca, el Grup d'Estudis Coll-Vallcarca i el grup de consum ecològic Valldures.





A banda també van assistir-hi dos arquitectes consultors de l'Unió Internacional d'Arquitectes (Jordi Balari i Pedro Lorenzo), dos consellers del Districte de Gràcia i el comissionat d'acció comunitària de l'Ajuntament de Barcelona (Miquel Esteve). També el Xavi Franch (director Centre Cívic del Coll-Vallcarca) va venir a títol personal per dinamitzar la sessió del dissabte al matí. La dinàmica del workshop es va plantejar amb el suport de Raons públiques.



Dues dones, de la cooperativa Dones Solidaries Pa'lante, van col·laborar amb l'organització del dinar de la primera jornada.

Vam rebre la visita de periodistes de Gràcia Tv i Barcelona Televisió i dos membres de l'Observatori Metropolità de Barcelona que fan filmar i fotografiar imatges de la sessió de dissabte.

3. Resultats de les Jornades

3.1. Fitxes individuals

Per tal de permetre que cada participant pogué expressar la seva opinió, es va realitzar un treball previ a l'inici de la jornada, on cada persona va omplir una fitxa. Les fitxes es poden trobar escanejades en annexades a aquest document. (veure annex 1.)

3.2. Treball en grup

A continuació es presenta el buidatge de les fitxes temàtiques obtingudes amb el treball en grup. Cada grup va treballar les 5 temàtiques :

1. Organització i gestió
2. Espais lliures i vials
3. Patrimoni
4. Equipaments
5. Habitatge

Cada temàtica va ser tractada des de dues perspectives :

- Diagnòstic de la situació : Què ha passat ? Què tenim ? Què s'ha fet fins ara ?
- Projecció de futur i propostes : Què volem que passi ? Què volem canviar per portar qualitat al barri ? Què volem mantenir ?

Temàtica 1 : Organització i gestió

Aquesta temàtica engloba els diferents temes que havíem de tractar com la organització interna, externa, la cohesió social, la vida cultural...

Els participants van respondre a les preguntes següents : Com ens organitzem al barri ? Com ens relacionem amb l'administració ? Quin tipus de relació hi ha entre les diferents entitats ? ...

Diagnosis de la situació. Què ha passat ?	Projecció de futur i propostes. Què volem que passi ?
-Pluralitat d'entitats, amb interessos diferents encausats d'una manera conjunta. -Falta d'organització interna i externa -Dificultat per a trobar punts en comú -Conflictes entre dues bandes del barri -Relacions individuals amb l'Ajuntament	-Lluitar en contra dels prejudicis -Crear un espai de treball d'entitats del barri, però amb una administració oberta als canvis -Comunicació més transparent entre el barri i l'ajuntament
-Divisió veïnal fruit del MPGM 2002 -No hi ha hagut co-gestió ni informació -Dispersió en els objectius veïnals -Relació deficient amb l'Administració -Ampli univers micro-associatiu	-Espais de trobada entre veïns i després espais de trobada amb l'Administració per informar de les decisions veïnals
-Falta de cohesió social -No existeix el nivell de co-gestió entre les entitats -Manca de coneixement dels actors -Capacitat de resposta comunitària davant les problemàtiques	-Cogestió en la despesa -Que es pugui establir una taula de negociació amb els diferents actors -No posar pals a les rodes a les iniciatives veïnals -Més marge per a l'auto-organització -Una publicació del barri amb l'actualitat organitzativa i també crítica

Temàtica 2 : Espais lliures i vials

Aquesta temàtica abasta els diferents temes que havíem de tractar com els espais públics, espais verds, mobilitat, places, carrers...

Diagnosis de la situació. Què ha passat ?	Projecció de futur i propostes. Què volem que passi ?
-Inexistència de l'espai públic -Accessibilitat mal resolta -Solars buits -Manca d'informació per par de l'Administració quan introdueix algun canvi -Camins escolars ben resolts	-Destrucció de les valles (metàl·liques dels solars) -Responsabilitat dels propietaris i de l'administració pel que respecta als espais buits -Millora de la mobilitat -Creació d'un hort comunitari -Espais públics : aigua, ombra, llocs on seure
-Falta d'espais públics i llocs de trobada -Procés de degradació voluntària del barri per poder transformar-lo per part de l'Administració -Privatització dels espais verds -No s'afavoreix l'auto-organització	-Permetre l'autogestió dels veïns respecte la utilització dels espais (recuperació del dany, reparació) i generació de nous espais -Supressió barreres arquitectòniques -Bancs i punts de trobada -Facilitats per circular en bicicleta
-Molts espais buits -Recuperació d'espais (hort la Farigola i plaça la Farigola) -No hi ha places públiques -Problemes d'accessibilitat vial i voreres -Vallcarca es un punt important de connexió entre els 3 turons de la ciutat i es la porta d'entrada a Collserola	-Planificar el barri sense pensar en temps parcel·lats i respectar el model de la zona ja existent -El model urbà (paisatge i tipologia) és un valor de la ciutat. Ja que és completament diferent s'ha de tenir en compte -Millorar la comunicació vial i de vianants (analitzar desplaçaments a peu de la gent) -Facilitar la connexió entre zones verdes (Putxet-Park Güell)

Temàtica 3 : Patrimoni

Aquesta temàtica abasta els diferents temes que havíem de tractar com el patrimoni construït, patrimoni natural, la relació barri-ciutat...

Diagnosis de la situació. Què ha passat ?	Projecció de futur i propostes. Què volem que passi ?
-S'ha destruït el patrimoni del barri tant verd com arquitectònic sense tenir en compte res del que s'havia parlat previamente. -Treball d'investigació dels grups d'estudi El Coll-Vallcarca i l'arxiu històric de Vallcarca	-Rescatar el patrimoni que queda -Recuperar en la seva totalitat els jardins del consolat -Fer un inventari arquitectònic i natural -Que es mantingui l'estructura urbana i tipologia del barri, que es en sí mateix un patrimoni -Actuació d'intervenció mínima a la casa de la Farigola (sostre)
-Destrucció del patrimoni natural i urbanístic -Falta de respecte pel patrimoni davant interessos econòmics	-Llistat del grup d'estudi El Coll-Vallcarca per conservar el patrimoni arquitectònic i natural -Prou privatització -Gestió comunitària
-Mala resolució del contrast urbanístic -Destrucció del patrimoni històric -Desconeixement patrimoni natural (zona forestal...) -Poca senyalització !! : el barri no n'està informat -Desconeixement per part d'altres barris -Reconeixement del patrimoni humà que crea una nova forma d'establir relacions comunitàries -Procés de privatització del Park Güell en benefici privat	-Catàleg de patrimoni arquitectònic, forestal i humà (gent reconeguda, dignificació i conservació de la memòria), i vegetal-natural -Legislació per protegir la tipologia del barri (no es pot tocar, no es pot construir més alt...) -Necessitat de recursos públics per a la finalitat de conservació del que queda del barri -Participació activa del futur nomenclàtor

Temàtica 4 : Equipaments

Aquesta temàtica abasta els diferents temes que havíem de tractar com els equipaments d'esport, culturals...

Diagnosis de la situació. Què ha passat ?	Projecció de futur i propostes. Què volem que passi ?
-Falta d'equipaments a tots els nivells : institut, gimnàs municipal, casal de joves/barri, bicing/ determinats serveis sanitaris es troben fora del CAP -S'han perdut moltes oportunitats de trobar treball (com a comerç) -Destrucció del nucli antic comercial -Equipaments del barri cap a la ciutat > biblioteca J. Fuster com a "Carmel" per no fer altres equipaments + Park Güell privat -Equipaments fets a mida (espai d'entitats)	-Oberts a tothom i no elitistes, accessibles a tothom -Equipaments auto-gestinati -Institut ! -Centres de creació de feina (escoles ocupacionals, nous nius de feina, centre d'innovació i formació ocupacional (CIFO) -Accés lliure a noves tecnologies : wi-fi, etc.
-Pocs equipaments : petanca > falta gestió - horts > control ajuntament /control comunitari - bàsquet > manca de gestió - aula entitats > falta proposta de gestió comunitària -Espais polivalents i no especialitzats -Substitució del comerç enfocat al turisme /manca d'infraestructures econòmiques -Lavabos públics -Persecució de les iniciatives culturals (forn, festes i Bodega)	-Lavabos públics -Aturar la persecució de les iniciatives culturals -Re-utilització dels solars pels veïns - Pressupost per iniciatives populars de millora del barri -Espais que siguin d'ús polivalents i no poli-esportius -Gestió comunitària equipaments -(Tendero) Potenciació cultural i esportiva per igual
-Falta d'equipaments culturals i esportius -Bon equipament sanitari i d'aproximació -Aula mediambiental -Pista de bàsquet	-Que hi hagi equipament de trobada veïnal al casc antic -Estudiar la viabilitat i necessitat real d'un poliesportiu al barri -Potenciar l'esport a l'aire lliure -Crear el museu del còmic

Temàtica 5 : Habitatge

Diagnosis de la situació. Què ha passat ?	Projecció de futur i propostes. Què volem que passi ?
-Especulació	-Construir basant-se en la tipologia del barri -Aturar l'especulació -Tenir en compte els models de vida -Replantegar el pla de construcció que està previst (mirant els aspectes actuals del barri : creixement o disminució de població/nivell socio-econòmic) - Creació de comerç i integrat a l'habitatge
-Destrucció, gentrificació, expropiació. Crisi canvi de paradigma o bé alentiment dels temps -Pràctiques mafioses de l'administració : utilització de la gent gran, okupació... Nuñez y Navarro -Falta d'informació -Solars pendents de construir (privats/públics)	-Conservació del que queda (desafectació espais) -Recuperació del model antic (alçada, trama urbana) - Habitatge de lloguer públic en règim de cooperativa (amb democràcia directa i transparència) -Barri pels habitants i no pels turistes - Disseny : -desenvolupament del PAM -acords amb promotors
-Car i mal distribuït -Desallotjament i cases no habitades a posteriori -Espais per habitatges previstos als espais buits, estén clars ? (tipologia d'habitatge...) -Nuñez i Navarro + ajuntament (via expropiació) : gairebé propietaris únics del barri	-Acords entre propietaris/ajuntament i usuaris per utilitzar els habitatges desocupats > lloguers socials -Terrats verds i enjardinats : corredor verd de teulades -Conservació dels pocs habitatges que queden (Argentera, Cambrils, Farigola)

Resum sintètic per temàtica. Situació actual.

Temàtica 1 : Organització i gestió

- Falta de cohesió social. Divisió veïnal fruit del PGM 2002.
- No existeix nivell de cogestió entre les entitats. No hi ha hagut cogestió ni informació. Relació deficient i individuals amb l'administració.
- Manca de coneixement dels actors.
- Ampli univers micro-associatiu. Pluralitat d'entitats però amb interessos diferents.
- Dispersió en els objectius veïnals. Conflicte entre dues bandes del barri. Dificultat per a trobar punts en comú.
- Falta d'organització interna i externa.
- Malgrat tot, capacitat de resposta comunitària davant les problemàtiques.

Temàtica 2 : Espais lliures i vials

- Inexistència i falta d'espai públic i llocs de trobada, places públiques.
- Accessibilitat mal resolta. Problemes d'accessibilitat vial i voreres.
- Solars i espais buits.
- Manca d'informació per part de l'Administració quan introdueix algun canvi.
- Camins escolars ben resolts.
- Recuperació d'espais. Plaça de la Farigola i creació d'un hort comunitari.
- Procés de degradació voluntària del barri per poder transformar-lo per part de l'Administració.
- Privatització dels espais verds.
- No s'afavoreix l'auto-organització.
- Vallcarca és un punt important de connexió entre els 3 turons de la ciutat i és la porta d'entrada a Collserola.

Temàtica 3 : Patrimoni

- Mala resolució del contrast urbanístic entre edificis alts i cases baixes (de diferents tipologia urbanística).
- Destrucció del patrimoni històric i falta d'interès davant dels interessos econòmics.
- Desconeixement del patrimoni natural i forestal, i poca senyalització d'aquest (el barri no n'està informat).
- Desconeixement per part d'altres barris.
- Reconeixement del patrimoni humà que crea una nova forma d'establir relacions comunitàries.
- Procés de privatització del Park Güell en benefici privat.
- Treball d'investigació del Grup d'Estudis del Coll i Arxiu històric de Vallcarca.

Temàtica 4 : Equipaments

- Falta d'equipaments culturals i esportius a tots els nivells: Institut secundària, gimnàs municipal, casal de joves, casal de barri.
- Manca d'infraestructures econòmiques i nul·les oportunitats de trobar feina en comerç, per la destrucció del nucli antic comercial. Substitució per un comerç únicament enfocat al turisme.
- Falten lavabos públics.

- No arriba el Bicing al barri.
- Falta gestió de petanca, pista de bàsquet i persecució de les iniciatives culturals (Festes. Antic Forn, Bodega).
- Bon equipament sanitari i d'aproximació, tot i que determinats serveis sanitaris es troben fora del CAP.
- Aula mediambiental. Tot i que falta proposta de gestió comunitària de l'equipament.
- Pista de basquetbol.
- Equipaments del barri cap a la ciutat com la Biblioteca Jaume Fuster de pl. Lesseps, com a "Carmel" per a no fer altres equipaments.
- Equipaments fets a mida per a determinades entitats com l'espai d'entitats.

Temàtica 5 : Habitatge

- Especulació. Procés de destrucció, gentrificació, expropiació. Amb la crisi canvi de paradigma o bé alentiment dels tempos.
- Pràctiques mafioses de Nuñez i Navarro i l'Administració (quasi propietaris únics del barri): via expropiació, utilització de la gent gran, okupació.
- Falta d'informació.
- Solars pendents de construir (públics i privats). No estan clars els habitatges previstos i la tipologia en aquests espais.
- Habitatge car i mal distribuït.
- Desallotjaments de cases no habilitades a posteriori.

3.3 Posada en comú

Es va realitzar una posada en comú sobre les projeccions i propostes de futur, per temàtica. Els punts evidenciats han estat els següents :

1. Organització i gestió del barri i dels seus veïns

Espais de trobada entre el veïns

Espais de trobada per informar de les decisions veïnals a l'Administració

Cogestió de la despesa pública

Establir un taula amb els diferents actors

Marge per l'autoorganització veïnal

Publicació del barri: actualitat crítica, etc.

Que no es posin més entrebancs a la iniciativa veïnal -- Volem lluitar contra prejudicis

Creació espai treball entitats del barri i l'administració (ha d'estar oberta a noves visions)

Comunicació + transparent barri-ajuntament

Foment participació veïnal

Conclusions

Creació d'un instrument de treball i gestió entre els diferents actors

Esai de trobada entre els veïns

Volem informació i transparència i comunicació de l'ajuntament.

Autogestió/cogestió – no és contradictori.

2. Espais lliures i vials

Permetre l'autogestió veïnal en els usos dels espais

Afavorir a la recuperació, reparació i generació de nous espais

Supressió barreres arquitectòniques

Generar punts de trobada: bancs, espais comunitaris,...

Facilitar ús de bicicletes (bicing, voreres, carrils,...)

Espais públics de trobada amb accés: aigua, ombra,

Destrucció vallats metal·lics dels solars
Assumpció de responsabilitats de propietaris i administració d'espais buits
Millora de la mobilitat general
Continuïtat de l'hort de Farigola
Promoció relació amb altres horts comunitaris
Planificar el barri sense pensar en terrenys parcel·lats
Model urbà del barri= valor diferent a nivell de ciutat
Millora comunicació vial i dels vianants
Facilitar connexió entre zones verdes (parcs, muntanyes,...)

3. Patrimoni

Full de ruta: utilitzar el que té Grup d'Estudis Coll-Vallcarca
Gestió comunitària del patrimoni i parar les privatitzacions
Creació d'un catàleg del patrimoni arquitectònic, natural i humà --- Dignificació de la memòria.
Legislació per protegir la tipologia del barri (idiosincràcia)
Necessitat de recursos públics per conservar i protegir el patrimoni
Participació activa en el futur nomenclàtor dels carrers i places
Volem rescatar el patrimoni que queda
Volem recuperar els jardins del Consulat
Que es mantingui l'estructura urbana i la tipologia del barri com a patrimoni.
Fer un inventari del patrimoni arquitectònic i natural
Actuació intervenció urgent casa de la farigola (Can Carol)

4. Equipaments

més WC's públics
No persecució de les iniciatives culturals (Forn, AFMAV, La Riera,...)
Reutilització dels solars buits per part dels veïns/es
Pressupost per iniciatives populars de millora del barri
Equipaments oberts i accessibles per a tothom (no elitistes)
Equipaments autogestionats (casal)
IES al barri
Escoles i tallers ocupacionals (vivers de cooperatives i d'economia social)
Accés lliure a les TIC's (wifi, etc)

Temàtica 5 : Habitatge

-Conservació i desafectació
-Recuperació del model antic del barri
-Habitatge en lloguer públic

3.4 Treball de cartografia col·lectiva

Plànol de diagnosi de la situació actual. Plànol realitzat de manera col·lectiva, es va passar a net després.



Original dibuixat el dia del workshop



Plànol passat a net : el barri ara.

Plànol de propostes futurs pel barri. Plànol realitzat de manera col·lectiva.

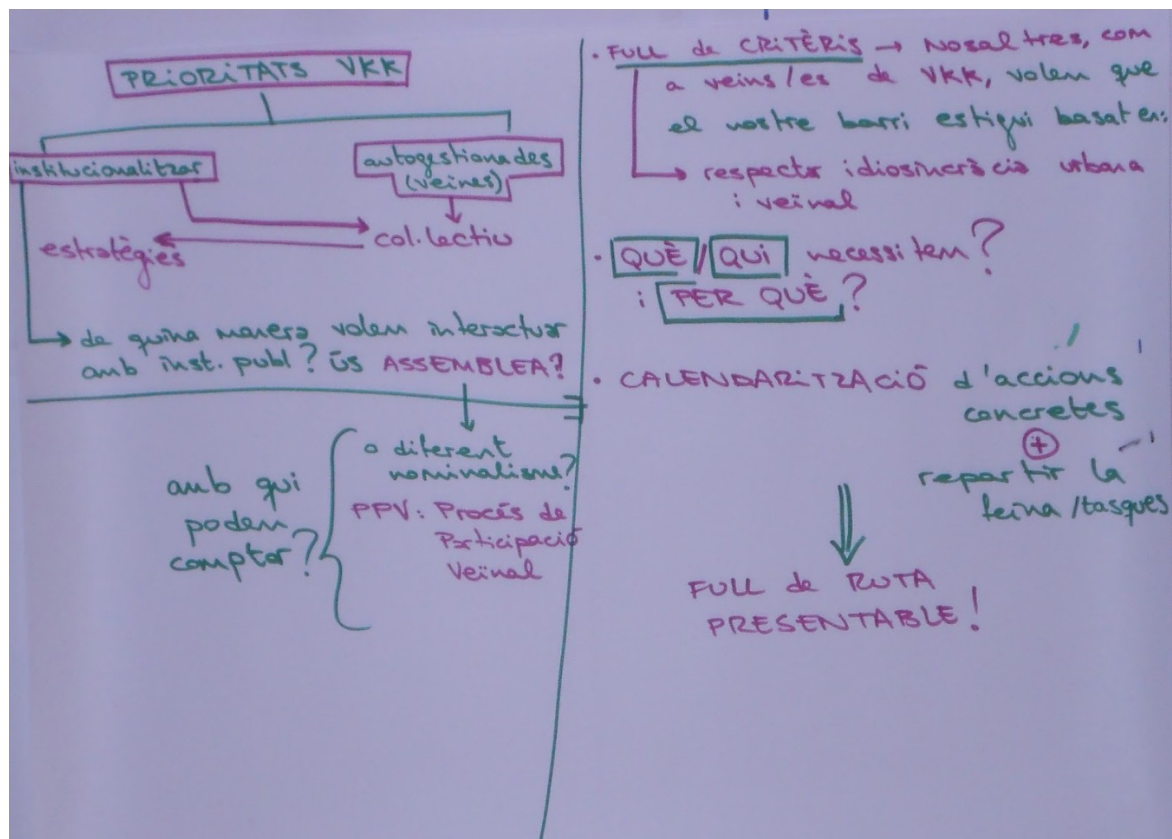
QUÈ VOLEM QUE PASSI ?



3.5 Debat obert sobre les propostes i estratègies a seguir

El diumenge al matí es va dur a terme un debat obert, que intentava sintetitzar i prioritzar les propostes més necessàries pel barri de cadascuna de les 5 àrees temàtiques treballades.

En quant a les estratègies a seguir no es va avançar tant ja que la participació al debat de Miquel Esteve (comissionat de l'Ajuntament) va canviar la dinàmica prevista.



4. Proposta de continuïtat

Després d'aquest taller es van definir diferents accions i estratègies a dur a terme per seguir els nostres objectius.

→ Mantenir els espais recuperats al barri i seguir fent-hi activitats :

- Es van reparar els bancs de la plaça de la Farigola per a que tothom pugui gaudir-ne
- Es van realitzant diferents activitats a la plaça i a l'hort, espais vius del barri.
- Es plantegen accions de voluntariat al barri per poder seguir donant vida als solars buits del barri i mantenir-los. (acció de voluntariat de la BAC el 29 de març del 2014)

→ Impedir la destrucció del patrimoni construït, natural i cultural del barri

- Realitzar un informe sobre els elements de patrimoni del barri per exigir la seva conservació
 - Demandar cita amb districte per tal d'impedir-ne l'enderroc imminent. (cita el dilluns 7 d'abril del 2014 amb la Regidora de Gràcia)
- (veure annex 2.)

→ Definir les condicions de participació a la taula d'entitats

(veure annex 3.)

→ Proposta de metodologia de treball pels propers mesos

- Assessorament de Arquitectes sense fronteres, demarcació de Catalunya
 - Assessorament de membres de la Unió Internacional d'arquitectes (UIA- CIMES)
- (veure annex 4.)

Annexos

Annex 1.

Documents escanejats produïts durant el taller de participació el 30 de novembre del 2013.

Annex 2.

Informe sobre el patrimoni a Vallcarca per impedir els enderrocs.

Annex 3.

Document presentat a la primera taula veïnal sobre l'estructura de la taula veïnal i línies generals de reconstrucció del barri.

Annex 4.

Proposta de metodologia futura (RAFA)

Proposta de tècnics independents, criteris clars d'actuació, transparència

Aquest document pot servir d'embrió per seguir treballant amb els agents del barri. I com en qualsevol pla comunitari cal partir d'un intercanvi d'informació i la generositat de tots els agents implicats, si entrem en una fase de negociació amb l'Ajuntament com se'ns proposa a través de la taula del diàleg per a l'acció comunitària de Vallcarca.